

Handläggare
Annelie Sjöberg
Christina Grönberg**Till**
Socialnämnden
2016-02-16

Yttrande angående remiss rörande riktlinjer för Stockholms stads sociala investeringsfond

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande till Kommunstyrelsen, som svar på remissen.
2. Omedelbar justering

Gillis Hammar
FörvaltningschefVeronica Wolgast Karlberg
Avdelningschef

Sammanfattning

Stockholms stad har inrättat en social investeringsfond för att motverka utanförskap och social utsatthet. Stadsledningskontoret lämnar i ärendet förslag till riktlinjer och föreslår att alla stadens nämnder ska kunna söka medel samt att kommunens samtliga målgrupper ska kunna omfattas av satsningar finansierade av fonden. Stadsledningskontoret föreslår en modell som innebär att medel återförs till fonden motsvarande den utgiftsminskning som uppstått till följd av insatsen. Förvaltningen ser positivt på att staden nu planerar att satsa ytterligare på långsiktigt förebyggande arbete då preventivt arbete är en del av socialtjänstens grundläggande uppdrag och kan ge stora vinster på sikt i form av minskade kostnader för missbruksvård, kriminalvård, skola etc. Förvaltningen är också positiv till att förslaget innehåller ett strukturerat stöd från stadsledningskontoret till de verksamheter som beviljas medel. Dock är det viktigt att det tydliggörs på vilket sätt mätningen av utgiftsminskningen kommer att genomföras, vilka modeller som kommer att användas och hur effekterna av investeringen kommer att särskiljas från andra faktorer. Förvaltningen menar även att det är positivt och viktigt att den sociala investeringsfonden kompletterar och stödjer stadens ordinarie arbete.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 10 februari och funktionshinderrådet den 11 februari 2016.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har överlämnat stadsledningskontorets skrivelse ”Riktlinjer för Stockholms stads sociala investeringsfond” till socialnämnden samt till samtliga övriga facknämnder och stadsdelsnämnder för yttrande.

Ärendet

Stockholms stad har inrättat en social investeringsfond för att motverka utanförskap och social utsatthet. Ekonomiska medel ska med hjälp av investeringsfonden kunna användas till kostnadseffektiva förebyggande insatser istället för till kostsamma insatser när problem redan uppstått. Stadsledningskontoret lämnar i ärendet förslag till riktlinjer för investeringsfonden.

Investeringsfonden ska komplettera och stödja stadens ordinarie arbete med att förebygga social utsatthet. Det innebär bland annat att arbetet behöver samordnas med det arbete som bedrivs av kommissionen för social hållbarhet.

I sitt förslag skriver stadsledningskontoret att man anser att följande krav ska ställas på de projekt som finansieras med medel från fonden. Projekten ska:

- bidra till genomförandet av kommunfullmäktiges mål
- ge samhällsekonomiska vinster och minskade kostnader för Stockholms stad
- främja utveckling och implementering av kunskapsbaserade arbetsätt
- stärka helhetsperspektiv i samverkan inom staden och om möjligt med andra aktörer *samt*
- ge möjlighet till systematisk uppföljning och utvärdering

Stadsledningskontoret föreslår att alla stadens nämnder ska kunna söka medel från den sociala investeringsfonden och att medel ska kunna beviljas för satsningar riktade till kommunens samtliga målgrupper. Medlen ska kunna användas för att utveckla, införa, följa upp och utvärdera den aktuella insatsen.

Stadsledningskontoret föreslår en modell som innebär att medel återförs till fonden motsvarande den utgiftsminskning som uppstått till följd av insatsen. Återföringsperioden begränsas till sex år,

därefter görs en slutlig justering av ordinarie budget för de verksamheter som berörs. Insatser för vilka effekterna uppstår efter mer än sex år, samt projekt som misslyckas med att ge ekonomiska effekter, undantas från fondens återföringskrav.

En viktig utgångspunkt är att insatserna ska ge mätbara effekter varför krav ställs på en organisation och beredningsprocess som skapar förutsättningar för detta. Mot denna bakgrund behöver funktioner för samordning, beredning, vetenskaplig granskning, beslut och utvärdering/uppföljning inrättas för arbetet med fonden.

Socialförvaltningens synpunkter och förslag

Preventivt arbete är en del av socialtjänstens grundläggande uppdrag och kan ge stora vinster på sikt i form av minskade kostnader för missbruksvård, kriminalvård, skola etcetera. Inom staden har det funnits och finns sedan tidigare flera långsiktiga investeringssatsningar, som till exempel Söderortsvisionen och Järvalyftet. Inom förvaltningen finns exempel på preventiva insatser såsom Skolfam, pilotprojekt skola socialtjänst (PPSS), Trestad2 med flera. Inom förvaltningens FoU-verksamhet finansieras även en rad olika utvecklingsprojekt inklusive utvärderingar av dessa samt utvärderingar av verksamheter.

Precis som stadsledningskontoret skriver i sitt tjänsteutlåtande kan emellertid kommunernas förmåga att arbeta preventivt påverkas av budgetstyrningens villkor genom att de kan leda till kortsiktigt tänkande, suboptimering och en obenägenhet för enskilda verksamheter att ta risker. Det är därför både positivt och viktigt att staden nu planerar att satsa ytterligare på det långsiktigt förebyggande arbetet. Förvaltningen är också positiv till att förslaget innehåller ett strukturerat stöd från stadsledningskontoret till de verksamheter som beviljas medel, både vid ansökan, genomförande och utvärdering. Då det för en enskild verksamhet kan vara både omfattande och svårgreppbart hur processen går till och vilka konsekvenserna kan bli är det bra att stödet är omfattande. Det är också bra att det därmed är tydligt till vem verksamheten ska vända sig med frågor som uppstår. I den information som ges till intresserade verksamheter är det viktigt att det tydliggörs på vilket sätt mätningen av utgiftsminskningen kommer att genomföras. Det bör framgå vilka modeller som kommer att användas och hur effekterna av investeringen kommer att särskiljas från andra faktorer i omvärlden som är svåra eller omöjliga att påverka. Om de ekonomiska konsekvenserna blir tydliga och förhållandevis förutsägbara minskar risken att verksamheter avstår från att söka

medel utifrån en oro för återbetalning och eventuell minskning i kommande ordinarie budget. Dessa verksamheter skulle förmodligen också behöva information om vad som händer ifall kostnader skulle öka igen, ett antal år efter avslutad investering.

Förvaltningen menar att det är positivt att den sociala investeringsfonden ska komplettera och stödja stadens ordinarie arbete och vill betona vikten av att fonden inte tillåts bli en alltför separat projektorganisation. Det kan finnas en risk att sociala investeringsfonder som hanteras separat till och med kan riskera att bli kontraproduktiva då ordinarie verksamhet utarmas på förebyggande verktyg och kompetens.

Förhållandena mellan preventivt socialt arbete och ekonomiska effekter på sikt har varit svåra att mäta, på verksamhetsnivå såväl som på samhällsnivå. Förvaltningen ser positivt på om det tas fram en tillförlitlig modell för att kunna mäta en specifik verksamhets effekter under en specifik tidsperiod.

Bilagor

1. Sociala investeringsfonder, stadsledningskontorets förslag till beslut. Tjänsteutlåtande, Dnr 173-968/2015.